

СИЛАБУС КУРСУ

ОСНОВИ ДИРИГУВАННЯ

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність В5 «Музичне мистецтво»
Освітня програма «Звукорежисура»
Рік навчання: I, II Семестр: 2, 3 Кількість кредитів: 3

Мова викладання: **українська**

Керівник курсу

Ясюк Тамара Леонідівна – викладач-методист
контактна інформація t.yasiuk@ukr.net

Прореквізити освітнього компоненту: Сольфеджіо, Теорія музики, Історія світової естради, Історія української естради, Музично-творча діяльність.

Постреквізити освітнього компоненту: Гармонія, Аналіз музичних творів, Історія світової музики, Історія української музики, Клас ансамблю.

Призначення освітнього компоненту

Відповідно до освітньої програми «Звукорежисура», вивчення освітнього компоненту повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.	ПРН 1
Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів	ПРН 2
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва у звукозаписі	ПРН 3
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію та сценарій аудіального відтворення	ПРН 5
Володіти базовими знаннями, практичними навичками в плануванні організаційної та творчої роботи музичних колективів для виконання професійних завдань	ПРН 10

Відповідно до освітньої програми: «Звукорежисура» вивчення освітнього компоненту забезпечує набуття таких компетентностей:

Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, звукорежисури, музичного оформлення та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою

	музичного мистецтва та звукорежисури
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички впроцесі творчої діяльності.
СК 8	Здатність використовувати професійні знання та навички під час спілкування з виконавцями, виконавськими колективами, диригентом, продюсером та іншими суб'єктами творчого процесу.
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної, звукорежисерській діяльності.

Практична спрямованість

Під час вивчення освітнього компоненту здобувач освіти оволодіває:

- прийомами мануальної диригентської техніки;
- простими, складними та складно-змішаними схемами диригування;
- музично-теоретичним аналізом творів які вивчаються;
- володіти основними прийомами і етапами роботи над твором, працювати з партитурою, читати, аналізувати оркестрові партитури;
- диригентсько-вольовими якостями та артистичними здібностями.

Зміст і структура освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	години ауд.	завдання для самостійної роботи
МОДУЛЬ 1. І курс, II семестр			
Змістовий модуль 1 Особливості професії диригента			
1	Тема 1. Особливості професії диригента. Диригентський апарат.	4	Опрацювання наукової та методичної літератури. Підготувати коротку доповідь «Роль диригента у сучасному музичному процесі. Співпраця диригента зі звукорежисером». Прослухати та проаналізувати концертний запис (визначити диригентські особливості та їх вплив на звук). Вивчити складові диригентського апарату (руки, корпус, голова, міміка, дихання). Осмислити роль психофізіологічних процесів у диригентській діяльності. Навчитися застосовувати диригентські жести для передачі темпу, динаміки, характеру музики. Розвинути здатність до концентрації та координації рухів. Відпрацювати базові диригентські схеми (двох-, трьох-, чотиридольні).
2	Тема 2. Показ вступу, різні види замаху. Тривалості нот. Принципи відображення в жесті диригента. Вправи	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Оформлення в конспекті питання конспект «Види замаху та їх застосування». Відпрацювати показ вступу перед дзеркалом у різних темпах і динаміках. Виконати вправи на координацію рухів (замах + вступ). Проаналізувати відеозапис роботи відомого диригента (зробити нотатки про використання замаху).

3, 4	Тема 3. Елементи диригентського жесту. Ауфтакт, його роль в процесі диригування.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Конспект «Елементи диригентського жесту та їх функції». Відпрацювати показ ауфтакту перед дзеркалом у різних темпах і динаміках. Виконати вправи на координацію рухів із метрономом (ауфтакт + вступ). Проаналізувати відеозапис роботи відомого диригента (зробити нотатки про використання ауфтакту).
Змістовий модуль 2 Засоби музичної виразності			
5, 6	Тема 4. Метр. Розмір. Види розмірів. Прості розміри. Принципи диригування простих розмірів. Вправи	6	Опрацювання наукової та методичної літератури. Конспект «Метр і розмір у диригуванні. Види розмірів». Відпрацювати показ диригентських схем у різних розмірах. Виконати вправи на ритмічне читання та диригування. Проаналізувати нотний текст (визначити метр, розмір, тривалості основних ритмічних фігур). Підготувати коротку презентацію з прикладами творів у різних розмірах.
7, 8	Тема 6. Показ зняття звучання в кінці твору. Вправи	4	Опрацювання наукової та методичної літератури. Конспект «Види зняття звучання та їх застосування». Відпрацювати показ завершення звучання у різних темпах і динаміках. Виконати вправи на координацію рухів (зняття звучання після заданої кількості тактів). Проаналізувати відеозапис роботи відомого диригента (зробити нотатки про використання жесту завершення). Відпрацювання завдань аудиторної роботи
9, 10	Тема 7. Темп. Види темпів. Принципи показу. Агогіка.	6	Опрацювання наукової та методичної літератури. Конспект «Основні темпи та їх позначення». Відпрацювати показ темпів перед дзеркалом (повільний, середній, швидкий). Виконати вправи на координацію рухів із метрономом (зміна темпу). Проаналізувати відеозапис роботи відомого диригента (зробити нотатки про використання темпових жестів). Відпрацювання завдань аудиторної роботи. Скласти таблицю «Темп ↔ диригентський жест ↔ музичний приклад» (наприклад: Largo — широкий жест, Allegro — енергійний жест).
11, 12, 13, 14, 15, 16	Тема 8. Вивчення 2-х творів	9	Відпрацювання володінням базовими схемами тактування та диригування на музичних прикладах; продемонструвати здатність аналізувати та інтерпретувати музичний матеріал. робота з аудіозаписами та відео прикладів; ведення записів самостійної роботи (короткі нотатки про труднощі та досягнення). опрацювання відповідей на

			теоретичні питання, закріплення знань і вмінь показу вправ мануальної техніки за темами модуля.
МОДУЛЬ 2 II курс, III семестр			
Змістовий модуль 3 Диригентська техніка			
1, 2	Тема 9. Позиції рук диригента. Функції рук. Акцент, синкопа.	6	Підібрати нотну літературу за темою. Конспект «Функції рук диригента та їх застосування». Відпрацювати показ позицій рук. Виконати вправи на показ акцентів у різних темпах і динаміках. Відпрацювати показ синкопи у диригентському жесті (з метрономом). Проаналізувати відеозапис роботи відомого диригента (зробити нотатки про використання рук для акцентів та синкоп). Скласти таблицю «Функція руки ↔ практичний приклад у диригуванні».
3, 4	Тема 10. Фермата, види фермат. Показ в жесті	6	Підібрати нотну літературу за темою. Конспект «Фермата та її види». Відпрацювати показ фермат перед дзеркалом у різних темпах і динаміках на прикладах музичного матеріалу. Виконати вправи на координацію рухів із метрономом (зупинка на ферматі). Проаналізувати відеозапис роботи відомого диригента (зробити нотатки про використання фермат).
5, 6	Тема 11. Принципи показу 6,8,9,12-дольних розмірів у швидкому (помірному) та повільному темпах	6	Підібрати нотну літературу за темою. Конспект «Принципи показу складних розмірів у різних темпах». Відпрацювати показ 6/8, 9/8, 12/8 у швидкому та повільному темпі. Виконати вправи на координацію рухів із метрономом (скорочений та розгорнутий показ). Проаналізувати нотний текст із складним розміром (визначити темп і вибрати відповідну схему показу). Відпрацювати диригування на прикладах складних розмірів в музичному матеріалі.
7, 8	Тема 12. Динаміка, динамічні відтінки. Штрихи. Принципи показу у диригентському жесті.	6	Конспект «Основні динамічні відтінки та штрихи». Відпрацювати показ crescendo та diminuendo. Виконати вправи на показ легато та стакато у різних темпах. Супроводжувати відпрацювання матеріалу сольфеджуванням. Проаналізувати відеозапис роботи відомого диригента (зробити нотатки про використання динаміки та штрихів). Скласти таблицю «Динамічний відтінок ↔ диригентський жест ↔ музичний приклад».
Змістовий модуль 4. Диригентська практика			
9, 10	Тема 13. Вправи: показ мішаних розмірів.	7	Практична робота. Відпрацювання музичного матеріалу відповідно завдань аудиторної роботи. Конспект «Мішані розміри та диригування на раз».

			Відпрацювати показ 5/4, 7/8, 11/8 перед дзеркалом у швидкому та повільному темпі. Виконати вправи на координацію рухів із метрономом (узагальнений показ «на раз»). Проаналізувати нотний текст із мішаним розміром (визначити темп і вибрати відповідну схему показу). Супроводжувати відпрацювання матеріалу сольфеджуванням. Підготувати коротку презентацію з прикладами творів у мішаних розмірах.
11, 12, 13, 14, 15, 16	Тема 14. Вивчення 2-х творів	14	Оформлення опорного конспекту аналіз музичного матеріалу. Робота з творами середньої складності, освоєння зміни темпу та динаміки; робота над складними ритмічними структурами. Робота над стилістикою програмних творів. формування власної інтерпретації твору. Самоконтроль – відеозвіти з аналізом помилок; складання плану корекції техніки.
	Модульний контроль знань. Диференційований залік		
	Всього годин	90	

Самостійна робота

Завдання самостійної роботи спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи здобувачів вищої освіти в, самостійний пошуковий роботі;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості, формування знань у цілісну та логічну систему;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.
- Реалізовувати вимоги розвиваючого навчання розвиток індивідуальних творчих здібностей.
- Відпрацювання завдань аудиторної роботи.
- Відпрацювання мануальної техніки за темами робочої програми.

здобувачі повинні виконувати систематичну самостійну роботу, яка поєднує теоретичне опрацювання матеріалу та практичні вправи. Це забезпечує формування професійних компетентностей, розвиток творчої індивідуальності та готовність до роботи у сфері музичного мистецтва й звукозапису.

Самостійна робота спрямована на відтворення технічних та практичних завдань викладача, а також й проявляти індивідуальний підхід у створенні художнього образу практичного відпрацювання.

Недостатня увага до самостійної роботи призводить до прогалин у практичних навичках. Вивчення «Основ диригування» для звукорежисера — це не підготовка до роботи диригентом, а розширення професійного інструментарію: здатність чути ансамбль як цілісність, прогнозувати баланс і динаміку, комунікувати з виконавцями та трансформувати музичний задум у якісний звуковий продукт.

Практична робота відпрацювання завдань на самостійній підготовці.

ВПРАВИ:

1. На звільнення м'язів та суглобів.
2. На еластичність рухів.
3. Види жестів
4. Види ауфтактів
5. Функції рук. Позиції рук

6. Види зняття
7. Відпрацювання динамічної шкали. Показ *crescendo* і *diminuendo*. Показ *subito piano*. Показ *subito forte*.
8. Штрихи, види штрихів, показ їх у диригуванні.
9. Темпи, види темпів, агогіка. Відпрацювання метричних схем у помірному (повільному) та швидкому темпах.
10. Акцент синкопа
11. Фермата, види фермат
12. Робота над програмними торами, теоретичний, диригентський аналіз творів.

Виконання вправ за темами програми:

Продемонструвати володіння прийомами мануальної диригентської техніки під час показу засобів музичної виразності.

Диригування двох різнохарактерних творів:

Продемонструвати технічну майстерність під час диригування музичних творів.

Продемонструвати вміння використовувати диригентський апарат, елементи диригентського жесту, позиції, рук та робочий діапазон

Виявлення вміння розуміти художній зміст виконаних творів

Літературні джерела

Основні

1. Бавіна Н. С. Проблеми технічного вдосконалення фахової підготовки здобувачів, що навчаються диригуванню / Н. С. Бавіна // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 11, ч. 1. - С. 28-33.
2. Біляєва Н. В. Диригентський жест: знак, символ, смисл. Проблеми взаємодії мистецтва, викладачі та теорії і практики освіти Вип. 48 Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського: 2018
3. Бухальський В. І. Азбука хорового диригування : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Бухальський; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. - Рівне, 2005. - 80 с.
4. Виразні прийоми та їх роль у диригентській практиці. print:page,1,50782-Vyrazitel-nye-priemy-i-ih-rol-v-dirizherskoiy-praktike.html 2013р.
5. Всеукраїнська науково – методична конференція Військово-диригентська майстерність, культурологічні та художньо-інтерпретаційні аспекти”. Львівського ордена Червоної Зірки інституту Сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного Національного університету. ЛЬВІВ - 2008
6. Гамкало Д. Диригентське мистецтво // Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [онлайн] / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=24362 (дата перегляду: 04.05.2022)
7. Го С. Вивчення творчості видатних диригентів України як засіб формування диригентських умінь учителів музичного мистецтва. – 2023.
8. Голючек М. С. Основні прийоми володіння технікою диригування: навч.-метод. посіб. Київ: ДНМЦЗКМО, 2020. 75 с.
9. Горобець В.П., Методичні особливості підготовки Здобувача вищої освіти-диригента до роботи над музичним твором. Інноваційна викладачіка: Випуск 19. Т. 3. 2019. – 79-82с.
10. Доронюк В. Д. Курс техніки диригування : Навч.-метод. посіб. / В. Д. Доронюк; Прикарп. ун-т ім. В.С. Стефаника. Ін-т мистец. - Івано-Франківськ, 2004. - 292 с.
11. Іванова Ю. М. Артистизм у контексті фахової підготовки Здобувача вищої освіти-хормейстера. Харківська державна академія культури, м. Харків. Культура України. Випуск 61. 2018
12. Карась Г. Хорова родина «Первоцвіт» (до 130-річчя заснування народного аматорського хору «Первоцвіт» Народного дому села Микитинці): монографія. Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2020. 288 с.
13. Карась Г. Хорова родина «Первоцвіт» (до 130-річчя заснування народного аматорського хору «Первоцвіт» Народного дому села Микитинці): монографія. Івано-Франківськ: МістоНВ, 2020. 288 с.: іл.
14. Каушніян Я.М. Вокаліз в українській музиці: традиції та жанрово-стилістичні новації : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Я.М. Каушніян — Харків., 2019. — 22 с
15. Кириленко Я. О. Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки : навч. посіб. / Кириленко Я. О. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. — 108 с.
16. Кириленко Я. О. Вокально-ансамблеве та диригентське мистецтво: інноваційні підходи до підготовки фахівців. – 2023 Коржавих, І. М., & Юришева, Л. В. (2017). Сутність художньої техніки диригування. Наукові записки кафедри викладачіка, (39), 106-111 <https://periodicals.karazin.ua/pedagogy/article/view/9253>
17. Кречко Н.М. Фах диригування. Практикум для здобувачів ф-ту «Музичного мистецтва» спеціалізації

- хор. Диригування., К. Ліра 2017 140 с.
18. Лошков Ю.І. Диригентське оркестрове виконавство в контексті української культури XVIII - XX ст.: автореф. дис... д-ра мистецтвознав.: 26.00.01 / Ю.І. Лошков ; Харк. держ. акад. культури. — Х., 2008. — 37 с.
 19. Ляшко М. Мистецтво диригування як феномен музичної культури. SCIENCE, RESEARCH, DEVELOPMENT №3
 20. Микола Леонтович. Хорові твори / ред.-упоряд. В. Кузик. Київ: Музична Україна, 2019. 464 с.
 21. Марцинковський С., Марцинковська І. Хрестоматія з диригування (клавір, партитура): Навчальний посібник, Херсон: ХДУ, 2009. 166 с.
 22. Масленнікова Ю. Л., Степанюк А. В. Мистецтво диригування як феномен музичної культури України Innovative Solutions In Modern Science № 8(27), 2018
 23. Музичний світ. Збірка п'єс для фортепіано. 4 клас. /Ред.-упор. Н. І. Баличева, Н. І. Леонтьєва. — Х. : "Науково-методичний центр, м. Київ", 2015. — 48 с.
 24. Ніколаєнко П. М. Теорія і методика початкового навчання диригування майбутніх учителів музики. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 192 с
 25. Особистісно орієнтовані технології навчання у диригентській підготовці Ц здобувачів-початківців / Уклад.: І. О. Цюряк. Є. В. Роговська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2022. 80 с.
 26. Потапчук Т., Сверлюк Я., Сверлюк Л. Історичні витоки диригентсько-оркестрового мистецтва. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Викладачіні науки Випуск 2 (55), 2023 с.17-21
 27. Петрик С. В. Диригентська техніка як важливий компонент мистецтва диригування [Електронний ресурс] / Світлана Василівна Петрик // Культура України. — 2012. — Випуск 39. — Режим доступу: kuhshac.in.ua/kultura39/34.pdf
 28. Сверлюк Я. Викладачіні умови професійної підготовки диригента оркестрового колективу / Я. Сверлюк // Нова пед. думка. - 2008. - № 3. - С. 128-131
 29. Смирнова Т. А. Теорія та методика диригентсько-хорової освіти у вищих навчальних закладах: психолого-викладачіні аспект : монографія / Т. А. Смирнова; Харк. нац. пед. ун-т ім. Г.С.Сковороди.
 30. Теряєва Л.А. Оцінювання ефективності застосування методів, форм, видів та засобів навчання на заняттях з хорового диригування Освітлогічний дискурс, 2020, № 2 (29).
 31. Ткач Ю. С. Індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера: теоретичний та практичний аспекти (на прикладі Національної заслуженої академічної капели України "Думка") : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Ю. С. Ткач; М-во культури України, Нац. муз. акад. України ім. П.І. Чайковського. - К., 2012. - 20 с.
 32. Юнда В. В. Форми та методи розвитку самостійної пізнавальної діяльності здобувачів на уроці диригування / В. В. Юнда // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. - 2012. - № 11, ч. 1. - С. 251-255.
 33. Фортепіано. 2 клас. /Ред.-упор. Б. О. Милич. — К. : Музична Україна, 2016.— 80 с.
 34. Фортепіано. 3 клас. /Ред.-упор. Б. О. Милич. — К. : Музична Україна, 2016. — 76 с.
 35. Shatova, I. Диригентські основи одеської хорової школи: науково-творча спадщина та сучасні аспекти теорії хорового диригування. *Музичне мистецтво і культура*, 2(36), (2023). 25-42.
 36. Шевченко Вікторія Володимирівна, Добронравова Світлана Альбертівна, Ноздріна Олена Юріївна Виконавські аспекти діяльності хорового диригента // Вісник Маріупольського державного університету. Сер.: Філософія, культурологія, соціологія. 2018. №15. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vikonavski-aspekti-diyalnosti-horovogo-dirigenta> (дата обращения: 07.09.2023).
 37. Шумська Л. Ю. Хорове диригування : навч. посіб. / Л. Ю. Шумська. — 2-ге вид., доповн. та перероб. — Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. — 105 с.

Додаткові

1. Берегова О. Діалог культур: образ іншого в музичному універсумі. Київ: Інститут культурології НАМ України, 2020. 304 с.
2. Гордійчук М.М. Історія української музики в шести томах. — К., «Наукова думка», 2016.
3. Корній Л. Історія української музики. Ч.1. — К.; Нью-Йорк, 2017. - 314 с.
4. Кучерук В.Ф., Кучерук Н.П. Оркестрове диригування : методичні рекомендації до практичних занять з курсу «Оркестрове диригування». Луцьк, 2016. — 15 с.
5. Макаренко Г. Творчість диригента: естетична цінність гармонії [текст]/Герман Макаренко // Київське музикознавство : зб. ст. / Нац. муз. акад. України імені П. І. Чайковського [та ін.]. — К., 2007. — Вип. 23 : Культурологія та мистецтвознавство. — С. 160—170.
6. Мартинюк А. К. Диригентська школа Миколи Малько у науковому просторі //Наукові записки. Серія: Викладачіні науки. — 2020. — №. 190. — С. 113-117.
7. Мурза С. М. Диригентський жест як об'єкт семіотичного аналізу [текст] / С. Мурза // Наук. вісн. / Одеська держ. муз. акад. імені А. В. Нежданової. — Одеса, 2019. — Вип. 29, кн. 1 : Музичне мистецтво і культура. — С. 42-51.
8. Мурза С. М. Диригентський жест як інструментально-виконавський феномен : компаративно-технологічний підхід [текст] : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства : 17.00.03 — муз. мистецтво / Мурза Світлана анатоліївна ; Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Одеса, 2021. — 19 с

9. Костенко Л. В., Шумська Л. Ю. Методика викладання хорового диригування : навч. посіб. для магістрантів закладів вищої освіти. 2-ге вид., доповнене та перероблене. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2019. 145 с.
10. Кучерук В. Ф. Практикум роботи з інструментальним колективом : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Володимир Феофілович Кучерук, Надія Петрівна Кучерук., Петро Йосипович Шиманський. – Луцьк : ВежаДрук, 2018. – 88 с.
11. Кучерук В. Ф. Методика і практикум роботи з колективом : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Володимир Феофілович Кучерук, Надія Петрівна Кучерук., Петро Йосипович Шиманський. – Луцьк : ВежаДрук, 2018. – 88 с.
12. Овсянніков В. Поп-рок як репрезентативний напрям сучасної української музичної культури. // Монографія. – Київ: НАКККиМ, - 2020 р. – 160 с.
13. Олексюк О.М. Музична викладачіка: Навчальний посібник / О.М. Олексюк. К.: Київ. унт ім. Б. Грінченка, 2018. – 188 с
14. Ракові В. О. Еволюція інструментального соло як відображення розвитку симфонічного оркестру кінця XVIII-початку XX століть : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 – муз. мистецтво / Ракові Вадим Олександрович; Нац. муз. акад. ім. П. І. Чайковського. – Київ, 2016. – 18 с.
15. Сивак І. Ю., Прокулевич О. В. Диригування як вид мистецтва : дис. – ВЦП" Візаві".
16. Сінхуа Г. ДО ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ДИРИГЕНТСЬКОГО МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ //Вісник науки та освіти. – 2023. – №. 2 (8).
17. Сіненко О. О. Аналіз музичних творів : практикум. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 112 с.
18. Стрілець А. М. Формування оригінального репертуару для оркестру народних інструментів ХНУМ імені І.П. Котляревського як історична місія Харківських композиторів (1950-1960) [текст] / А. Стрілець // Проблеми взаємодії мистецтва, викладачіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст / Харківський нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського. – Харків: ХНУМ, 2021. – Вип. 60. – С. 216-238.
19. Стрілець А. М. Теоретичні засади виховання диригента оркестру народних інструментів. [текст] / А. Стрілець // Проблеми взаємодії мистецтва, викладачіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харківський нац. ун-т мистецтв імені І.П.Котляревського; ред.-упоряд. Ю.П.Величко, Л.В.Русакова. – Харків, ХНУМ, 2021. – Вип. 61. – С 26-49.
20. Стрілець А. М. Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту на здобуття ступеня Доктор мистецтва «Діяльність оркестру народних інструментів ХНУМ імені І.П.Котляревського в історичному хронотопі»/ А.Стрілець//Харківський нац. ун-т мистецтв імені І.П. Котляревського. – Харків: ХНУМ, 2022. – 148 с.
21. Фах диригування : практикум для здобувачів ф-ту музичного мистецтва сріччлізації хорове диригування / [ред.-упоряд. Н.М. Кречко]. Київ : видавництво Ліра-К, 2017, 140с.
22. Хрестоматія хорового співу: навчально-методичний посібник в 3 ч. / упоряд. М. Камінська. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 142 с.
23. Шурдак М.І. Аналіз музичних творів. Теоретичний матеріал для практичної та самостійної роботи. Частина 1: методичні рекомендації. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022, 23 с.

Політика освітнього компоненту

Диригування вважається однією з основних музично-виконавських спеціальностей. Вивчення техніки диригування – складний та багатогранний процес, що розвивається шляхом оволодіння студентами знаннями і практичними навиками, які повинні стативмінням знаходити диригентські жести для передачі виконавських намірів у професійній діяльності керівника музичного колективу.

Звертається особлива увага на відвідування студентами занять, підготовку запропонованих завдань самостійної роботи, творчий підхід до вирішення проблемних ситуацій, що виникають під час індивідуальних занять, уміння застосовувати теоретичні знання.

Здобувач вищої освіти вчасно, в установлені терміни готує відповіді на завдання, здає матеріали для захисту самостійної роботи. Обов'язковою є присутність здобувача вищої освіти на модульному та підсумковому контролях. Здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня постійно працює з навчальною і науковою літературою, відповідними електронними джерелами.

Знати:

- теорію диригування;
- основні прийоми з техніки диригування, основні завдання, що покладаються на диригента при виконанні творів;
- основні розділи аналізу партитури;
- спеціальну музичну термінологію;
- програмний матеріал курсу.

Вміти:

- диригувати твори в простих, складних розмірах в межах програми;
- диригування творів у змішаних розмірах;

- диригування творів у перемінних розмірах;
- опановувати програмний репертуар;
- використовувати теоретичні знання в процесі роботи над партитурою;
- володіти прийомами показу характеру звуковедення (*legato*, *non legato*, *staccato*), раптової зміни динаміки, штрихів, нюансування та агогіки;
- володіти особливостями диригування синкопи, акценту, фермати

Володіти:

- прийомами мануальної диригентської техніки;
- простими, складними та складно-змішаними схемами диригування;
- способами виразу диригуванням усіх засобів музичної виразності методикою роботи з колективом;
- музично-теоретичним аналізом творів які вивчаються;
- основними методичними засобами репетицій з колективом;
- володіти основними прийомами і етапами роботи над партитурою, працювати з партитурою, читати, аналізувати і виконувати партитури;
- диригентсько-вольовими якостями та артистичними здібностями.

Навички soft skills:

Навички самоорганізації.

Презентаційні навички.

Здатність оволодівати сучасною інформацією. Демонструвати критичне мислення.

Контроль якості знань здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з освітнього компоненту є:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач вищої освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів вищої освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання

Виставляючи здобувачу ту чи іншу оцінку, педагог має урахувати:

1. характер засвоєння вже відомого знання (рівень усвідомлення, міцність запам'ятовування, обсяг, повноту і точність знань);
2. якість виявленого здобувач вищої освіти знання (логіку мислення, аргументацію, послідовність і самостійність викладу, культуру мовлення);
3. ступінь оволодіння вже відомими способами діяльності, уміннями і навичками застосування засвоєних знань на практиці;
4. оволодіння досвідом творчої діяльності;
5. якість виконання роботи.

Форми контролю знань здобувачів вищої освіти: публічна демонстрація, що пов'язана з виконанням сольної програми, проводиться у формі концертного виступу.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, так і здобувачами – для планування самостійної роботи.

- контроль на аудиторних заняттях
- усного опитування
- виступів здобувачів при обговоренні теоретичних та виконавських завдань

Форма підсумкового семестрового контролю: це підсумкове оцінювання навчальних досягнень

здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється у формі заліку відповідно до навчального плану та робочої програми.

На підсумковий семестровий контроль виносяться питання та/або практичні завдання, що передбачають перевірку рівня володіння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу освітнього компоненту в цілому та сформованості відповідних знань, умінь, навичок і набутих компетенцій як результатів опанування навчального курсу. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) даного виду контролю визначаються кафедрою, включаються до робочої програми освітнього компоненту й доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру.

Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

Диференційований залік – Теоретичний контроль знань під час проведення диференційованого заліку може проводитись у вигляді співбесіди за завданнями теоретичного матеріалу певного періоду навчання та/або усного вибіркового опитування з питань тем самостійної роботи.

Засоби оцінювання: Засобом оцінювання та демонстрації результатів навчання є:

- усні опитування (питання колоквиуму);
- презентація результатів навчання.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку *за 100-бальною шкалою*, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав *від 60 до 100 балів*. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) *не перевищує 100 балів*. Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	к-сть	макс. к-сть балів	к-сть	макс. к-сть балів
Виконання практичних завдань, вправ	5	25	5	25
Практична робота над музичними творами	4	20	4	20
Робота над теоретичним матеріалом	3	15	3	15
Виконання завдань самостійної роботи	4	20	4	20
Модульний контроль знань – диференційований залік	1	20	1	20
	17	100	17	100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FХ, F).

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)

35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи здобувач освіти повідомить його про своє рішення.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академії мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування.

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.